

31 Lydia, affärskvinnan

{biblink} Apg 16:13-15.

Filippi var platsen för det avgörande slaget mellan Octavianus (sedermera kejsare under namnet Augustus) och hans medtävlare om makten. Genom detta fältslag år 42 f. Kr. gick det republikanska statskicket och romerska folkets frihet för alltid förlorade. Men för att hugfästa den stora segern lät kejsar Augustus staden Filippi få stora rättigheter och förmåner. Den var garnisonsstad för romerska trupper men inte någon särskilt betydelsefull handelsstad.

Lydia kallades kanske så för att hon var från Lydien, närmare bestämt från Tyatira, en 7-8 svenska mil öster om Pergamum. Hennes namn betyder helt enkelt "lydiskan". Just i Tyatira har arkeologerna funnit en antik inskription i vilken stadens färgare omnämns. De romerska officersfruarna i Filippi ville gå ståndsmissigt klädda, purpurfärgade tyger stod högt i pris, Lydia en möjlighet till goda affärer i Filippi och tog chansen.

Eftersom Filippi inte var något större handelscentrum, fanns där inte många judar. Inte så många att de orkat få till stånd en synagoga. Paulus och hans följeslagare frågade sig på sabbaten fram till deras proseuchä, en rund inhägnad under bar himmel, där de firade sina gudstjänster. Den lilla böneplatsen låg enligt judisk sed vid stranden av floden, invid vilken staden var belägen. Där samlades till bön endast en liten skara kvinnor och bland dem Lydia, som hade anslutit sig till den judiska församlingen som proselyt.

Det hände något medan Paulus predikade. Herren öppnade Lydias hjärta. Det är samma skeende som annorstädes i Bibeln betecknas med att Gud öppnar våra ögon (Ps 119:18), att Jesus öppnat våra sinnen (Luk 24:45) eller att han gör våra hjärtan brinnande i oss (Luk 24:31-32). Kristi Ande gör ordet levande för oss, så att vi inte bara förstår med vårt intellekt — det gjorde nog alla kvinnorna vid stranden — utan så att vi förstår med våra hjärtan (Matt 13:15).

Sedan blev det stort familjedop hemma hos Lydia. Antagligen var hon änka. Hennes hem var av allt att döma förmöget. Hennes barn och slavar och slavarnas barn kan ha utgjort det husfolk som döptes.

Och så "nödgade" hon Paulus och hans följeslagare att stanna som hennes gäster. Uttrycket "nödgade" ger vid handen att aposteln gjorde motstånd. Annars ville han inte åtnjuta några gratisförmåner eller göra sig nytta av Jesu ord att arbetaren är sin värd. Se t ex 1 Kor 9:1-15. Ja, han skulle hellre vilja dö än uppbära lön för att han predikade Kristi evangelium. Men i Filippi gjorde han ett undantag. Det var den enda församling från vilken han även senare gick med på att ta emot något understöd, Fil 4:15. Han kunde göra det därför att det mellan församlingen i Filippi och honom själv rådde ett sådant förhållande att han inte behövde befara att det skulle misstydas.

Till den församling som kom samman i Lydias hus kunde aposteln skriva det brev som framför andra kallas glädjens brev.

{/biblink}

Sven Danell: Bibliska bipersoner 31